

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Collegium Universi Juris Canonici

Engel, Ludwig
Salisburgi, 1693

6. Qui Clerici vel voventis Matrimonium contrahere possunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61596](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61596)

suam sponsam cognovisse. *c. is, qui fidem. 30. de Sponsal. c. per tuas. 6. b. 1.* Attamen hodie post Concil. Trid. quando matrimonium sine parcho & testibus non subsistit, certum quidem est, quod sola carnalis copula non habeat amplius vim efficiendi matrimonium; an vero partes præsumantur, saltem à conditione appolita recessisse, dubitatur? Id aliqui satis probabiliter affirmant, eò quod in hac parte Trid. nil mutaverit, adeoque sub constitutione Juris veteris reliquerit. Zypæus *Consultat. Canon. lib. 4. consult. 1.*

Negativam docet Sanch. *lib. 1. disput. 26. num. 12.* Fundamentum est, quod hodie post Trid. cesset ratio legis, quæ olim præsumebat recessum à conditione per copulam: quia olim ista præsumptio oriebatur, ne Ecclesia præsumeret delictum fornicationis, præsumpsit copulam factam affectu matrimoniali, & consentum de præsentibus fieri, cum solus consensus de præsentibus non sufficiat ad matrimonium, ut diximus. Si tamen ex tali copula sponsa grave damnum incurrisset, ut quia esset imprægnata, diffamata, & inde difficilius nuptura, æquitas suadet, tale damnum per matrimonium compensari, & priorem sententiam amplecti. Pro cuius confirmatione forsitan non incongruè dici posset, quod illa præsumptio juris de copula conjugali non fuerit ratio adæquata Canonis tollentis conditionem, sed etiam æquitas, ut damnum copulæ per matrimonium compensetur, & alia præsumptio, quod non facile scemina consentura sit in copulam, nisi sub certa spe matrimonii, quæ certitudo firmatur rejecta conditione.

Quæritur IX. An, quod hæctenus de conditionibus dictum est, id etiam procedat, si demonstratio vel causa turpis, impossibilis, aut falsa adjiciatur, v. g. contraho te-

cum, quia sterilis es, quia nobilis es, &c. tamen non sit? *¶* Demonstratioem vel causam per se sumptam non quidem sufficit, vel vitare matrimonium, sive sit corruptiva, contra substantiam matrimonii, sive falsitas, sed potius haberi pro non adjecta, *22. ff. de Condition. & demonstrat. 33. ff. de Condition. & demonstrat. 1. ff. de Error. & error nonnunquam facit consentire consentum, & consequenter matrimonium, ideò hic observanda erunt, præ Tit. IV. de Error. dicta sunt.*

TITULUS VI Qui Clerici vel Voverentes Matrimonium contrahere

possunt,

§. 1.

De Voto.

SUMMARIUM.

1. Quid & quotuplex sit Votum?
2. Tantum votum solum irritat matrimonium.
3. Votum simplex contracto matrimonio irritum actionem debet.
4. Quid de voto ingrediendi religionem?

Constat votum castitatis aliud esse simplex, aliud *solemnis*, nimirum quod Religione ab Ecclesiâ approbata constituitur, vel sacris Ordinibus clericalibus annexum est.

Porro tantum votum *solemnis* irritat matrimonium, non autem votum *simplex*, tantum quidem simplex impedit matrimonium, & si contrahatur, pœnitentiæ Ecclesiasticæ mulcandi sunt contrahentes, non tamen propterea annullatur, ut clare dicitur *in c. unico. de Voto. in 6.*

Licet autem matrimonium cum votum *simplex* castitatis contractum valeat, votum tamen non expirat, sed adhuc obliget contrahentes, in quantum ab eo servari possunt.

scilicet nunquam exigit, sed tantum alteri parti exigenti (cui votum alterius praesentare non potuit) reddat debitum conjugale.

At tamen propter quotidianum periculum transgressionis consulitur hujusmodi votum, ne ipse vel alius ejus nomine dispensationem petat, quam ob periculum inconuenientiae & difficultatem ad eundem Pontificem concedere solet Episcopus, cum ea moderatione, ut supplicans stante matrimonio non contracto valeat reddere & exigere debitum conjugale, dissoluto autem matrimonio per mortem alterius conjugis votum obliget, sicut prius &c.

Verum alia est ratio de votis ingredientium religionem, suscipiendi ordines clericales, aut vivendi in celibatu, absque expresso voto castitatis: cum talibus enim votis, licet matrimonium absque peccato mortali & violatione voti contrahi non possit, contractum tamen valebit, neque hic erit abstinentiam a peccatione debiti, quia necdum castitatis actu promissa est, Sanch. *lib. 9. disp. 33. num. 9.*

§. II. De Ordine.

SUMMARIUM.

- 1. Ordines sacri dirimunt matrimonium.
- 2. Quae pene sint contrahendum in ordinibus sacris.
- 3. Matrimonium non dissolvitur per susceptionem Ordinis sicut per ingressum monasterii. Et ordinatus efficitur irregularis.
- 4. In minoribus ordinibus valide contrahitur matrimonium.
- 5. In minoribus contrahens est ipso iure privatus suis beneficiis: saltem tamen si tantum sponsalia de futuro contraxit.

Porro Clerici in majoribus ordinibus constituti matrimonium contrahere nulloatenus possunt propter votum castitatis, quod sacris ordinibus annexum est, & in quod suscipiendo sacrum ordinem ipso facto consentire censentur, quamvis alijs ver-

bis non expriment, *c. un. de Voto. in 6.* Si de facto contrahere praesumpserint ad dimittendas mulieres & agenda poenitentiam per suspensionis & excommunicationis 2 censuram compellendi sunt, *c. 1. de Cler. conjug. imo ex clem. un. de Consang. & affin.* ipso facto excommunicationem incurrunt, fiuntque irregulares, ita ut nec in susceptis ordinibus ministrare, nec ad altiores valeant promoveri: in qua tamen irregularitate post peractam poenitentiam dispensare Episcopo concessum est, dummodo cum vidua non contraxerint. *c. 1. & 2. h. tit. & c. 4. de Cler. conjug. c. fin. de Bigam. non ord.*

Quid autem Juris, si post contractum matrimonium aliquis laicus suscipiat Sacros Ordines, an tali casu dissolvatur matrimonium, sicut superius de ingressu in Religionem dictum? De hac questione extat constitutio in *extravag. un. Joan. XXII. de Voto.* quod votum solemnizatum per susceptionem sacri Ordinis dirimat quidem matrimonium post contrahendum, non autem matrimonium antea contractum, etiam si id per carnis copulam consummatum non sit, eo quod nec jure divino, nec per sacros canones reperitur hoc statutum. Praecipit item S. Pontifex, ut si aliquis de facto post contractum matrimonium ordinatus fuerit, id tamen necdum consummaverit, per Ordinarium instanter moneatur & inducatur, ut Religionem ingrediarur, quod si forsitan tenuerit adimplere ipsum, si uxor ejus institerit per censuram Ecclesiasticam compellat contractum matrimonium consummare. Coeterum post contractum matrimonium ordinatus efficitur irregularis, & manet talis etiam soluto matrimonio, si tamen Religionem approbatam ingressus fuerit, & professionem tacitam vel expressam fecerit, poterit cum ipso Episcopus dispensare. *d. Extravag. un.*

Sed quare potius sacri Canones statuerunt, ut per ingressum in Religionem dissolveretur matrimonium ratum, quam per susceptionem sacrorum ordinum? R. Illam (præter alias, quas refert gl. in d. Extravag. un. in V. est censendum) posse congruentiæ rationem assignari, quod ingrediens Religionem censetur spiritualiter mundo mortuus, c. placuit. 8. ubi gl. in v. mortuus. causa. 16. q. 1. & ab omni consortio prioris sponsæ in perpetuum separatus: è contra, quia tantum sacros ordines suscipiens in sæculo remanet, multis occasionibus & tentationibus expositus sit, ad relictam sponsam mutatâ voluntate & reconcepto pristino amore revertendi.

4 Clerici in minoribus ordinibus constituti matrimonium quidem contrahere possunt, sed si contrahant, omnibus beneficiis Ecclesiasticis privantur: quia simul voluptatibus & carnalibus desideriis, ac divinis & Ecclesiasticis obsequiis vacare non valent, ait Pont. in c. 3. de Cler. conjug. & quod hæc privatio ipso jure inducatur etiam ante sententiam judicis, nec post contractum matrimonium tutâ conscientia Clericus contrahens possit amplius percipere fructus sui beneficii, innumeris penè autoritatibus probat Barb. in Collect. ad c. 1. de Cler. conjug. n. 2. cui non resistit, quod poenæ in conscientia ante sententiam Judicis saltem declaratoriam locum non habeant; nam responderi potest, quod supradicta privatio non proveniat propriè ex poenâ, sed magis ex incompatibilitate beneficii cum statu matrimoniali, & ita ex interpretativa renuntiatione beneficii à Clerico per contractum matrimonij factâ.

Est autem hic notandum, quod de privatione beneficii dicitur, esse intelligendum si ipsum matrimonium actu contractum sit; si verò sponsalia tantum de futuro Clericus

in minoribus contraxit, necdum suo beneficio renuntiâsse censetur, quia necdum actum incompatibilem actu suscepit. Summ. de Matrim. lib. 7. disp. 46. n. 23.

TITULUS VII.

De eo, qui duxit in Matrimonium, quam polluit per adulterium.

SUMMARI.

1. Quid nomine criminis intelligatur.
2. Sola promissio non constituit impedimentum.
3. Quando & quæ machinatio constituat impedimentum.
4. Machinatio debet habuisse effectum.
5. Occasio tam viri quam uxoris causa impedimentum.
6. Homicidium factum non causat matrimonium ratum impedimentum.
7. Adulterium & promissio diverso etiam tempore causant impedimentum.
8. Soluta ignorantia complices esse uxoris aut viri promissionem non contrahit impedimentum.
9. Qualis debeat esse promissio, in casu impedimentum.

Hic agitur de Impedimento Criminis, cujus nomine in præsentia tantum intelligitur crimen adulterii & homicidii.

Dicendum ergo, quod solum adulterium per se quidem non licet impedimentum contrahens matrimonij, si tamen una cum adulterio concutrat matrimonij promissio, illegitimus mortuus fuerit; & multo magis si de facto per verba de presenti matrimonium attentetur, vel machinatio in matrimonium legitimi conjugis interveniat, statim contrahitur impedimentum criminis, & inter tales adulteros matrimonium contrahitur, c. super 3. c. significasti. d. c. i. de homicid. s. c. passim b. r. quod ad executionem vorum captandæ mortis ita tolerentur, et, ne, si talia matrimonia tolerentur,